

Het bepalen van graadmeters voor het meten van de kwaliteit van de zorg bij artrose (osteoartritis)

De behandeling van artrosepatiënten kan worden beoordeeld met kwaliteitsgraadmeters om te bepalen in hoeverre ze een bepaald niveau van zorg krijgen van hun huisarts.

INLEIDING

Artrose is een veel voorkomende aandoening waarbij de **gewrichten stijf en pijnlijk** zijn, voornamelijk 's morgens. Veel mensen boven de 45 jaar komen hiermee bij de huisarts. Er zijn **behandelingen en richtlijnen** waarmee de door artrose veroorzaakte pijn en beperkingen verminderd kunnen worden, maar artsen passen die niet altijd toe. Daardoor zijn er waarschijnlijk patiënten die niet de best mogelijke zorg krijgen.

WAT HOOPTEN DE ONDERZOEKERS TE VINDEN?

Door andere publicaties over artrose door te nemen wilden de onderzoekers nagaan of er bepaalde **kwaliteitsmetingen** zijn die gebruikt kunnen worden om de behandeling van artrosepatiënten door huisartsen en instellingen voor eerstelijnsgezondheidszorg in Groot-Brittannië te beoordelen. Die graadmeters kunnen daarna ontwikkeld worden tot een model dat door artsen gebruikt kan worden, en door de mensen die het functioneren van artsen controleren en beoordelen. Het bewuste model wordt op dit moment getest in een klinisch onderzoek dat op korte termijn gepubliceerd wordt.

HOE WERD HET ONDERZOEK UITGEVOERD?

Het onderzoek werd uitgevoerd op basis van **literatuuronderzoek**. Dit is een systematische studie op basis van wetenschappelijke literatuur over een bepaald onderwerp, waarvan vervolgens een samenvatting wordt gemaakt.

De onderzoekers gebruikten een reeks overeengekomen zoektermen in verschillende databanken van medische-wetenschappelijke artikels. Die zoektermen concentreerden zich op richtlijnen, behandelingen en de kwaliteit van de zorg op het gebied van artrose in het Verenigd Koninkrijk.

Dat leverde een lange lijst gepubliceerde wetenschappelijke artikels op over het gebruik of de ontwikkeling van kwaliteitsmetingen bij artrosepatiënten.

Daarvan bevatten 32 artikels de juiste soort informatie, en die werden in het onderzoek opgenomen. De gegevens en aanbevelingen van de 32 geselecteerde artikels werden daarna onder bepaalde titels en onderwerpen in de samenvatting van het onderzoek verwerkt.

WAT ZIJN DE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK?

Uit het onderzoek blijkt dat er verschillende graadmeters zijn die gebruikt kunnen worden om de behandeling van artrosepatiënten te beoordelen. Die houden het volgende in:

- ▶ meten van de door de patiënt ervaren **pijn en functieverlies** in een gewricht.
- ▶ nagaan of patiënten **informatie en advies** krijgen met betrekking tot hun aandoening of niet.
- ▶ een programma voorschrijven van voorzichtige **oefeningen** om de spieren te versterken voor minder ernstige gevallen, of in het geval van ouderen of mensen met ernstige beperkingen doorverwijzing naar een fysiotherapeut voor hulpmiddelen zoals een stok of een looprekje.
- ▶ adviseren **gewicht te verliezen** in het geval van patiënten met overgewicht, omdat er daardoor minder druk op de gewrichten komt en de symptomen van artrose verbeteren.

Als een patiënt pijnstillers nodig heeft, zou eerst **paracetamol** gegeven moeten worden en daarna pas een ontstekingsremmer zoals ibuprofen. Als ibuprofen of andere niet-steroïde ontstekingsremmers voorgeschreven worden, moeten de patiënten ook een protonpompremmer nemen. Dit is een medicijn dat de bijwerkingen, die zelfs een maagzweer tot gevolg kunnen hebben, verminderen.

In sommige ernstige gevallen moet de arts de patiënt naar een speciale orthopedische chirurg verwijzen, aangezien het is gebleken dat een operatie de pijn en stijfheid kan verminderen.

In het onderzoek werden ook een aantal zaken vastgesteld die artsen niet zouden moeten doen - bijvoorbeeld de voedingssupplementen glucosamine of chondroitinesulfaat voorschrijven.

HOE BETROUWBAAR ZIJN DE RESULTATEN?

Er zijn **grenzen** aan de betrouwbaarheid van dit onderzoek. Het is immers mogelijk dat de zoekstrategie niet alle relevante artikels heeft opgeleverd, omdat er alleen is gekeken naar Engelstalige onderzoeken vanaf het jaar 2000.

Verder heeft de zoekbewerking meer dan 10.000 artikels opgeleverd, die door één onderzoeker werden gecontroleerd. Daarna werd de kleinere selectie artikels door de onderzoekers samen bekeken. Het is mogelijk dat er belangrijke artikels ten onrechte van de lijst zijn gehaald omdat de titel niet beschrijvend genoeg was.

Daarnaast was er natuurlijk geen sprake van het vergelijken van graadmeters die cijfermatig gemeten kunnen worden. De graadmeters waar de onderzoekers naar keken kunnen subjectief zijn, wat betekent dat het moeilijker is ze in groepen in te delen.

Het is ook mogelijk dat sommige graadmeters meer van toepassing zijn op een bepaalde groep patiënten dan op een andere - misschien op grond van leeftijd of het aangetaste gewricht.

De onderzoekers stellen echter wel dat ze er zeker van zijn dat ze geen graadmeters gemist hebben en dat er geen sprake is van vooringenomenheid in de resultaten die in het onderzoek opgenomen zijn - wat betekent dat ze niet geloven dat er redenen waren om de resultaten ten gunste van de originele onderzoeksfinancier te laten uitvallen of een bepaalde resultaat boven een ander te verkiezen.

WAT BETEKENT DIT VOOR MIJ?

Volgens de onderzoekers hebben mensen met artrose waarschijnlijk minder pijn en beperkingen als artsen deze kwaliteitsmeters toepassen. Maar het bewijs dat het gebruik van de graadmeters inderdaad de kwaliteit van de zorg kan verbeteren, is op dit moment nog beperkt.

De onderzoekers raden artsen aan de graadmeters volgens een **vast stramien** te gebruiken om de zorg die artrosepatiënten krijgen, te verbeteren. Ook moeten de kwaliteitsmetingen worden opgenomen in de systemen die het functioneren van artsen controleren en beoordelen.

Artsen die deze graadmeters gebruiken, zullen waarschijnlijk eerder advies geven over behandelingen die de invloed van artrose kunnen verminderen. Ze zullen waarschijnlijk ook eerder medicijnen voorschrijven om pijn en ontstekingen in de gewrichten te verminderen.

Deze resultaten zijn gebaseerd op gegevens uit het **Verenigd Koninkrijk**, maar zullen ook van toepassing zijn op andere landen met vergelijkbare systemen van eerstelijnsgezondheidszorg. Artrosepatiënten die meer informatie willen over de manier waarop de kwaliteitsmetingen in hun eigen situatie kunnen worden toegepast, worden aangeraden contact op te nemen met hun huisarts of specialist.

Februari 2015

Bron: *Edwards, J. et al. Quality indicators for the primary care of osteoarthritis: a systematic review. Ann Rheum Dis 2015;74:490–8. doi:10.1136/annrheumdis-2013-203913LaySummary. Epub 2013 Nov 27.*

Noot: Deze informatie vervangt geen medisch advies. Raadpleeg uw arts wanneer u een medisch probleem hebt.